

EDINOST

Glasiló slovenskega političnega društva za Primorsko.

»V edinosti je moč«.

»EDINOST« izhaja 2 krat na teden vsako sredo in saboto o poludne. Cena za vsa leto je 6 gld., za polu leta 3 gld., za četrt leta 1 gld. 50 kr. — Posamezne številke se dobivajo pri opravištvu in v trafikah v Trstu po 5 kr., v Gorici in v Ajdovščini po 6 kr. — Narodne, reklamacije in inserate prejema Opravištvo »via Zenta 3«.

Vsi dopisi se pošiljajo Uredništvu »via Torrente« Nuova tipografija; vsak mora biti frankiran. Rokopisi brez posebne vrednosti se ne vračajo. — Inserati (razne vrste naznani in poslanice) se zaračunajo po pogodbi — prav eno; pri kratkih oglasih z drobnimi črkami se plačuje za vsako besedo 2 kr.

Ali so občinske naklade na davke opravičene?

Z veseljem moramo zabilježiti, da so se začele v novejšem času tudi slovenske občine zavedati svoje imenitne naloge, kar je vzbudilo v njih neko do sedaj nepoznano gibanje. Občine so začele spoznavati svojo veliko in častno nalogo, katero imajo do samih sebe, do celokupnosti dežele, države in vse človeške družbe sploh.

To gibanje se je nam začelo kazati v županskih shodih in v skupnem domačem posvetovanju in razmotranju občinskih stvari. Le žal, da so se za občinske stvari toli imenitni županski shodi le še prerediti in ne povsod vršili, ter želimo, da bi se oni vsaj v prihodnjem letu pogosteje sklicevali.

Kolikor je nam znano, pretresa se po slovenskih občinah mesečno marsikaj, kar bi še le potem zadobilo pravo veljavo, ako bi se to v županskih shodih natančneje pretresalo, ter se sklep dotične stvari v deželni ali državni zboru v postavnem veljavo spravil. Nekaj takega, kar se uže dalj časa po občinah mesečno razpravlja, je: so li občinske naklade na davke opravičene?

Slišali smo v tem času uže več županov, kateri so se proti tem nakladam naravnost izrekli, in to po vsej pravici, kar hočemo tudi dokazati in opravičeno stvar z vsemi močmi podpirati. Poglejmo občinski zakon za Kranjsko od leta 1866, zlasti §§ 64. in 71. ter §§ 73. in 74. V prvo navedena §§. govorita o užitinskih pravicah občanov do občinskega imetka, t. j. do občinskega zemljišča, pašnika itd. Navedena §§. razločno govorita, koliko ima vsak občan pravice do užitka občinskega imetka, katera pravica se naslanja ali na kako staro navado, ali pa na kako na novo pridobljeno pravico. Na podlagi navedenih §§ ima se za varstvo, obdelovanje in poplačevanje davkov teh občinskih posestev od upravičenih občanov po meri užitka dotični donesek izterjati. Tukaj tedaj zakon jasno govori, da mora vsakterj toliko plačati, kolikor ima pravice do užitka občinskega posestva, a ne po nakladah na davke.

Zadnja omenjena §§ pa bistvu stvari popolnoma nasprotujeta, ker odločno govorita, da se ima za občinske potrebščine, kolikor se jih ne da poravnati z dohodki občinske blaginje, napraviti naklad na davke. Take občinske potrebščine bi bile na priliko: kako novo zidališče, popraviljanje ter vzdrževanje šole, cerkve, farovža, organist itd.

Podlistek.

Rudin.

(Spisal J. Turgenjev, preložil M. Malovrh.)

II.
(Dalje.)

»Ni ne potrebno. Vzemite list papirja in odzgoraj napišite duma, a potem začni: o ti sodba, črna sodba! ali: sedi knez Nalavejka na mogili; ali zopet: poleg gore zelene, grae voropaje, hop! hop! ali kar koli. Posel je gotov. Daj to natisnoti in pošlji mej ljudi. Malorus čita, nasloni brado v roko in zajoka — tako dobra duša je!«

»Oprostite!« vsklikne Basistov, »a kaj besedičite vi? To ni ni najmanja istina! Jaz sem bil sam v Malej Rusiji, jaz je ljubim in poznam tudi jezik — grae, grae, voropaje — to je skrajna nemisel!«

»Morebiti, a Malorus bode vendar plakal. Vi ste govorili i o jeziku, ali res eksistira maloruski jezik? Nekoč sem prosil Malorusa, naj mi preloži prvo, kar mi je na pamet palo, frazo: gramatika je nauka pravilno čitati i pisati. Znete-li, kako je on to preložil: hramatika e nauka pravilno čitati i pisati. — Ali torej mislite, da je to jezik, samostalen jezik? Prej, nego to pritegnem, pripravljem sem...«

Basistov ga je hotel zavrniti.

»Pustite ga,« vmeša se Darja Mihajlovna. »saj veste, da se razven paradoks nič iz njega ne sliši.«

Pigasov se razžaljivo nasmehlja. Poslužnik vstopi ter najavi Aleksandro Pavlovno in brata jej Volinceva. Darja Mihajlovna vstane in gre gostom naproti.

»Dobro došla, Aleksandrina!« pozdravi jo, — »kako dobro je, da ste prišli... Zdravo, Sergij Pavlič.«

Volincev poljubi Darjo Mihajlovno na roko in pride k Nataliji Aleksejevnej.

»Res, ta baron, vaš znanec, ali pride denes?« vpraša Pigasov.

Dobro tedaj; ako se ima od užitka občinskega premoženja za poplačanje dotičnih stroškov donasati po meri užitka — pri enakih užitinskih pravicah tedaj enako — zakaj je pri drugih občinskih stvareh drugače? — Mi saj menimo, da so občinske naprave, katere občincem brez razločka stanu in premoženja enako služijo, tudi nekak užitek, kateri ni nobenemu prikrajšan, ampak ga vsi občinci enako svobodno uživajo. — Jasnó je tedaj, da je na tem mestu postavodajalec naredil precejšnjo navskrižnost, dakle je za užitek občinskega premoženja odločno plačevanje po meri užitka, za dobrote občinskih naprav pa po meri davkov.

Utegne me kedo zavrniti: saj se tudi državne, deželne in druge priklade plačujejo po meri davkov, — česar pa ne smemo jemati za primero v občinskih stvareh, ker vedeti je treba, da je država ali dežela, in so dotične potrebe vse kaj drugega, nego posamezna občina in njene potrebe, in da državne in deželne priklade so tolike, da bi, ako bi se taiste po enakej meri razdelile, manjše in ubožnejše posestnike res preveč potlačile, dočim se to pri občinskih stvareh ne more trditi.

Geslo: enake pravice, enaka bremena, moralo bi tedaj tudi tukaj veljati, a ne se ozirati samo na večje premoženje: kedor več ima, več naj plača, če tudi ne uživa večjih dobrot občinskih naprav, nego njegov ubožnejši sosed.

Najbolji dokaz naše trditve je splošno življenje, v katerem smo vsi enaki: kolikor kedo plača, toliko dobi, brez razločka stanu ali premoženja. Zakon pa, vsaj v vseh slučajih, te naravne pravice ne pozna; ampak pod plaščem pravice dela nekaj atentat na premoženje premožnejšega. Da, ali prav s tem zakon skrbi za ubožnejše ljudstvo, da more tudi ono deležno biti dobrot občinskih naprav, katere bi mu bile inače odtegnene, utegne mi kedo odvrniti. — Da, dragi moj, od ene strani imaš prav; ali sedaj te pa vprašam: kako zakon pa za kmetovalca skrbi v tej zadevi? — Ako se pravi: »ti toliko in toliko davka plačuješ, moraš tudi toliko več plačati,« ali je to tedaj skrb za kmeta — stebra države? — Po kateri postavi moram jaz več plačati za stvar, pri kateri smo enaki deležniki, ako nekoliko več imam, nego moj sosed? Mari je premoženje oni odločujoči faktor, po katerem se ima za naredbe, od katerih uživamo vsi enake pravice, plačevati, in ne užitinska pravica? Kako pa bode mogel ubožnejši toliko plačati, kolikor premožnejši, utegne mi zopet kedo poreči? Po enej strani se to ne more za-

»Da, pride.«

»On je baje velik filozof. Hegel samo crli iz njega.« Darja Mihajlovna na to ne odgovori nič, posadi Aleksandro Pavlovno na zofo in sama k njej sede.

»Filozofija,« nadaljuje Pigasov — »je višja točka gledišča. To mi je tudi zobobol te višje točke gledišča. A kaj je od zgorej videti mogoče? Ali ni to tako, kakor da si hoče kedo konja kupiti in ga gre raz stolpa gledati!«

»Ta baron vam ima nekakšno razpravo prinesiti?« vpraša Aleksandra Pavlovna.

»Da, razpravo,« odgovori z aristokratsko nemarnostjo Darja Mihajlovna. »razpravo v odnošaju mej trgovino in obrtnijo na Ruskem... Toda ne bojte se: mi te razprave ne bodedo tukaj čitati... v to svrhu Vas nisem pozvala. Le baron este aimable, que savant, tako ljubeznjiv, kakor učen. A vrhu tega toli krasno ruski govori!« est un vrai torrent, pravo čudo!«

»Tako krasno ruski govori,« zamrmlja Pigasov, »da je vredno francoske pohvale.«

»Mrmljajte še, Afrikan Semenič, mrmljajte. To se povsem slaga z vašo frizuro. Veste kaj, messieurs et mesdames,« doda Darja Mihajlovna, obrne oči na okolo, »vidimo na vrt... Do obeda imamo še jedno uro, a vreme je divno.«

Vse društvo ostane ter ide na vrt.

Vrt Darje Mihajlovne se je razprostiral do same reke. V njem je sila lipovih drevoredov, pozlačeno tamnih i dišečih, potem mnogo senčnic od akacij i borov.

Volincev z Natalijo in gospodičino Boucourtovo so šli v najgostejši kraj vrta. Volincev je šel z Natalijo vstric i molčal. Koj za njima je stopala Boucourt.

»Kaj ste danes vse delali?« vprašal je naposled Volincev; svoje krasne tamno rujave brke vihal.

Po potezah lica bil je podoben sestri, a bilo je v njem mnogo menj živjenja; oči je imel ljubeznjive in lepe, a gledal je nekako tožno i žalostno.

nikati, po drugej pa premoženje bogatejega vendar po krivici trpi, torej bi trebalo stvar vrediti postavnim petom tako, da bi se vsaj do nekega gotovega zveska smelo za tiste stvari, do katerih imajo občinci enako pravico, v enakaj meri tirjati, pa se ve, da bi trebalo pri zakonodaji natančno v ozir jemati, koliko more v takem slučaju tudi najubožnejši plačati.

V podkrep navedenih razlogov še ta le majhen vzgled. V nekej občini bi popravljali šolo, kateri popravki bi stali 1000 gld. Vzemimo, da občinci plačujejo prav 1000 gld. davkov, torej bi trebalo napraviti naklad 100%, ali 1 gld. na vsak gld. Jaz na priliko plačujem 50 gld. davka, torej bi moral plačati tudi 50 gld. občinske naklade, kar bi se zgodilo komaj pri 20 družih, kateri plačujejo 2—3 gld. davka, ali komaj pri 10 družih kateri plačujejo po 5 gl. davka. Do šole imamo pa vsi enake pravice; a jaz, ako sem si v potu obraza nekaj več premoženja pridobil, moram plačati kolikor 10 ali 100 družih — je li to postavno?

Očividno je torej, da je to razmerje prav nenaravno, kajti 1 = 10 ali = 20, to vendar ne gre, ker napram vsemu svojemu premoženju, vendar ne užijem več od meni pripadajoče pravice, nego za enega samega. In to nenaravno razmero so začele občine uže same spoznavati, ter jo postavnim potem tudi po močehnosti odpravljati. Znana mi je občina, katera zida novo šolo. Dotična občina je prosila deželni zbor kranjski, naj dovoli pobiranje, zraven 50%, naklade po 5 gld. od vsake hišne štev. za pokritje dotičnih stroškov, čemu je deželni zbor tudi pritrdil.

Tu imamo tedaj uže nekoliko vzgled, da jednake pravice zahtevajo tudi jednaka bremena, čemu se ni niti zloglasni deželni zbor kranjski upiral, ampak peticijo v tej zadevi dotičnej občini vlišal.

Slovenski županje premislite dobro to zadevo, sklicujte shode, pretresujte in posvetujte se in kar za dobro spoznate, spravite potem postavnim potem v življenje.*)

Neznan.

*) Na kmetih utegnejo Vasi razlogi pač veljati, ako pomislimo, da včasih velik kmet, ki plačuje velike davke, manj uživa in ima manj dohodkov, nego pa kak polmaličar, kateri ima časa dovolj, da še z delom ali kako malo obrtnijo kaj prisluži. V obč. pa vendar ne velja načelo: po užitku plačilo, kajti do uka mora imeti vsak beruš pravico in so še druge stvari, katere pa bi morale iti vse na troške največje skupine, cele države, ker preveč pride bremen za čisto male skupine, ako morajo skrbeti ob svojem tudi za take naprave, ki so človečanske značaja in služijo občnemu dobru. Ured.

»Nič,« odgovori Natalija, »slušala sem, kako se Pigasov pravda, šivala in čitala.«

»A kaj ste čitali?«

»Jaz sem čitala — čitala sem o križarskih bojih.«

Volincev jo pogleda.

»Ah!« izpregovori naposled, »to mora zanimivo biti.«

Tu odtrga cvet in ga drži v roci. Tako so stopali kakšnih dvajset korakov.

»Kakšen je ta baron, s katerim se je vaša majka vpoznala?« vpraša zopet Volincev.

»Kamerjunker iz Petrburga; mama ga vrlo hvali.«

»Vašo majko vsak zavzame.«

»To je dokaz, da ima še vedno mlado srce,« odgovori Natalija.

»Da. Jaz Vam skoro Vaše konje pošljem. Oni so skoraj povsem izvežbani.«

»Merci... Meni vas je žal. Vi jih sami vežbate, a to je, kakor se govori, vrlo teško i opasno.«

»Da vam najmanjo radost provzročim, to veste, Natalija, pripravljem sem...«

Volincev se zasmehlja.

Natalja ga ljubezljivo pogleda ter še enkrat reče: »merci.«

»To veste,« nadaljuje Sergej, po dolgem molku, »da ni stvari pod nebom... Čemu vam to pripovedujem? saj uže vse veste.«

V tem hipu zazvoni v hiši.

»Ah! la cloche du diner!« vsklikne Boucourt, »obed, vrnimo se, retournons.«

»Quel dommage, kakšna škoda,« mislila je stara francoskinja, da ima toli ljubeznjiv mladenič tako malo sposobnostij za razgovor.«

Barona ni k obedu bilo. Razgovor pri mizi ni bil živahen. Sergej Pavlič gleda na Natalijo, poleg katere sedi in jej marljivo vodo v čašo naliva. Panda-levskij se trudi svoje sosedinji Aleksandri Pavlovnej streči: on je ves plamtel od radosti, a ona malo da ni zevala.

Politični pregled.

Notranje dežele.

Zadnji vtorek je imela v poslanski zbornici državna zbornica priti na dnevni red šolska novela, a na predlog dr. Herbsta se je odložila; ta zmaga levičarjem sicer ne obrodi dosti sadu, a zmaga je vendar.

V seji tega dne se je prečitala zahvala tirolskega deželne odbora državnemu zboru za dovoljeno pomoč po povodnji poškodovanim.

Poslanec Hladik je potem poročal o česko-moravske transverzalne železnici. Oglasilo se je več govornikov, vsi za predlog. Minister Pino je zagovarjal vladin načrt, ker se je od neke strani izreklo obžalovanje, da se na nekaterih obrtnih krajih ni jemalo ozira ter rekel, da ni vselej dobro, ako se železnice grade le tam, kjer obrt uže cvete, temuč tudi tam, ker se hoče obrt še le oživiti. S tem je bila generalna debata in seja končana.

V seji 11. t. m. je vlada najprej predložila predloge, naj se jej dovoli, da sme prebitke iz dovoljenih zneskov za zidanje žandarmerijskih kosarv v Krivošjih dalje rabiti.

Potem se je pričela specialna debata o česko-moravske transverzalne železnici.

V obrtnem odseku je trgovinski minister poudarjal, da se vlada gledé tega, koliko ur ima trajati redno delo, ne zлага z vsemi poročevalčevimi predlogi. Do dvanajstega leta ne sme noben otrok stopiti v fabriško delo; mej dvanajstim in štirinajstim letom sme otrok le šest ur na dan delati brez škode šolske dolžnosti. Mej šestnajstim in osemnajstim letom velja deseturna doba dela. Vlada se ujema s poročevalčevimi predlogi gledé ženskega dela in dvanajsturnega pravnega dela na dan z deseturnim dejanskim delom za odrasle, izjeta so le akordna dela. Po noči sme delo trajati le pet do šest ur.

Vlada je za praznovanje nedelj, kar se pa tiče praznikov, mora se to dobro preudariti, ker so razmere zaradi različnih verskih pripoznanj zelo težavne.

Gospodsk zbornica je imela 12. t. m. prvo sejo po praznikih. Načelnik je izrekel svoje sožaljenje o Majlathovej smrti. Potem je naučni minister dal nekatera pojasnila na interpelacijo grofa Thuna o oskrbovanju doneskov za verski zalog.

Nazadnje so se skoraj brez debate sprejele vse točke proračuna za leto 1883 v vseh čitanjih, kakor tudi finančni zakon.

Glas je počil, da 1. maja pomilosti cesar vse one, ki so bili obsojeni v pravdi pogorelega gledališča na Ringu.

Spanga mora imeti tako naturo, kakor Monte Christo, povsod ga vidijo, a nikoder ne zasačijo. 11. t. m. je dobil nek krčmar v Lerchenfeldu, pri katerem je v nedeljo sedel Spang podoben človek in pri njem zmenjal stotak, iz Gradca po pošti listnico, na kateri je bilo zapisano „Srčna Vam hvala za ljudoljubni sprejem. Spanga.“

Na vse zadnje so Spango vendar zasačili. 12. t. m. je prišel v Požun, šel v kazino, tu pa so ga spoznali in poslali po policijo. Ko je videl, da ne more več uiti, ustrelil je sam sebe z revolverjem štirikat v glavo, vendar se ni umoril, hudo ranjenega so prenesli v bolnišnico. Pomenljivo je to, da je tri dni poprej prav tamošnja dopolnitna okrajna komanda izdala vabilo, naj rezervnik Pavel Spanga pride o pravem času v Požun k letošnjim vajam v orožju.

Vnanje dežele.

Manifest o kronanji ruskega carja se uže tiska. Tisti iztiski, ki so določeni za carske pisarnice, ministertva, arhive, cerkve, mesta in občine, tiskani

Basistov je delal iz kruha kroglice in ničesar ni mislil; celo sam Pigasov je molčal, in ko mu je Darja Mihajlovna opazila, da je denes vrlo ljubeznjiv, vpraša jo: »Kedaj sem jaz sploh ljubeznjiv? To ni moj posel...« pa onda z gorkim smehom dodá: »strpite se še malo. Jaz sem kvas, prosti ruski kvas, a ta vaš kamerjunker...«

»Bravo!« jela je Darja Mihajlovna upiti. »Pigasov je ljubosumen.«

Pigasov niti ne črhne, nego jo samo izpod obrvi pogleda.

Po obedu se vsi zopet v salonu zberó.

»Res ga ne bode,« reče Darja Mihajlovna. V tem hipu se je začel ropot ekvipaže, ki je na dvorišče zakrenola. Malo potem vstopi v sobo sluga i na srebrnej taci prinese Darji Mihajlovni list.

Ona pogleda brzo po listu in vpraša slugo: »A kde je gospod, ki je list prinesel.«

»Na vozu sedi. Ali zapoveste, da ga pozovem.«

»Da.«

Sluga otide.

»Pomislite si to nesrečo,« reče Darja Mihajlovna, »baron je dobil nalog, koj v Petroburg oditi. On mi je poslal razpravo po nekem gospodu, svojem prijatelju. Baron ga je hotel meni predstaviti ter ga jako hváli. Ali je to neumno! jaz sem se nadejala, da baron tukaj ostane...«

»Dimitrij Nikolajič Rudin,« javi sluga.

III.

V sobo stopi človek kakšnih petintrideset let, visok, širokih pleč, kodravih tamnih las, nepravilnega ali umnega lica, z bistrimi tamno modrimi očmi, z ravnim širokim nosom in rudečimi ustnicami, njegova obleka je bila iznošana i ozka.

On stopi gibko k Darji Mihajlovni, kratko se jej prikloni ter reče, da si je uže davno srečo želel njej predstavljati biti, in kako prijatelj mu, baron, vrlo obžaljuje, da jej ni mogel reči z Bogom.

Tenki zvuk Rudinovega glasu ni bil v skladu z njegovo postavo.

so na pergament. Mej ljudstvo bodo manifest delili jezdeči glasniki.

V Peterburgu so zadnje dni zaprli več nihilistov, ki so bili iztani.

V italijanskem senatu je minister zunanjih zadev Mancini 12. t. m. poudarjal prijateljstvo z Nemčijo in Avstro-ogersko, ker je to potrebno, da se mir ohrani. Pripoznal pa je, da s francosko vlado razmere niso najboljše, da si pa prizadeva, da se te razmere zboljšajo in rekel, da ne more Italija hladnokrvno gledati v sredozemskem morju take politike, ki sega po pridobitvah in zaradi tega se dogovarja s Francosko ter se nadeja ugodnega odgovora od vlade te države.

Bolgarski knez se 17. t. m. napoti v Atene; po želji turškega sultana se bo nekaj časa mudil v Carigradu. Turški dostojanstveniki pridejo ponj v Varno s parnikom, kateri je turška vlada knezu za rabo določila.

London je kakor bi bil v obsednem stanu; vojaštvo so zelo pomnožili, straže povsod podvojili in celo počvetorili. Vse straže dobivajo strelivo ter imajo ponoči s krogli nabite puške. — Skoraj vsak dan zasledujejo nove zaloge razpokljivih tvarin. 10. t. m. so našli na parniku „Rembow“, ki je prišel iz Hamburga, dva zaboja take nevarne tvarine. Ni več dvombe, da so se Fenerjani zakleli in zarotili London uničiti.

Blizu Bagdada na perziškeji meji je vstala črna kuga, ki ljudstvo grozovito mori. Okuženi kraji so se zaprli.

Dopisi.

iz Dutovljan, 11. aprila.

Bliža se leto, kar nam je nemila smrtna kosa pobrala mnogozasluznega in nepozabljivega dušnega pastirja Jerneja Brenceta. Tukajšnji občinarji in še mnogo drugih je za njim žalovalo, kajti ostali smo ovce brez pastirja.

Žalostno je bilo videti v tolikej občini cerkev s zaprtimi vrati, i ni bilo več ob nedeljah in praznikih sv. maše in tudi ne popoldanske božje službe, trajalo je to do sv. Duhovih praznika.

Bivši gospod župan A. St. si je mnogo prizadeval, da bi spet dušnega pastirja dobil, in občinarje osrečil i razveselil; v ta namen je sam šel v Trst k visoko čestitega g. namestnika škofovega za duhovnika prositi, a dobil je odgovor, da ni mogoče duhovnega dati, ker zelo pomanjkjuje duhovnikov.

Potem je šel bivši župan prositi škofa, da nam dá potrebnega dušnega pastirja; trdnega zagotovila vendar ni dobil.

Na njegovo prošnjo pa je poslal visoko čestiti g. kanonik Hrovatin župnik pri Novemu sv. Antonu, enega svojih duhovnov za praznike, a ti so minoli in čeda je ostala brez pastirja.

Tudi za sv. rešnjega Telesa praznik nam je na omenjenega župana prošnjo poslal gosp. kanonik Hrovatin enega svojih duhovnikov, za kar smo mu posebno hvaležni.

Potem se je bivši župan sam trudil, da bi dobil duhovnika, kar se mu je tudi posrečilo; priporočeno mu je bil duhovnik v pokoji, ako ga hoče starešinstvo v službo vzeti, ker je pa temu nasprotoval starešina A. L., zato je bil župan tako razžaljen, da je odstopil.

Naj omenim še, da je bila dne 25. junija min. l. tukaj volitev novega starešinstva, za to novo volitev so se nekateri možaki v občini mnogo pripravljali, posebno A. L. je po svojem agitatorji V. T. zaukazal napraviti vabilne listke, s katerimi listki so nekaj volilcev povabili k pogovoru in posvetovanju v krmno dober začetek.

Pred dnevom volitve so spet najeli oni, ki bi radi bili izvoljeni v starešinstvo, moža J. St., kateri je nosil listke po selu v Dutovljan, ter vsakemu vo-

licu rekel, da mora voliti tiste kandidate, kateri so na listku pisani, namreč A. L. in J. V. in ako bo tako volil, bode po volitvi pil.

Za glavnega svojega agitatorja si je bil najel A. L. g. V. T. ter mu zagotovil, da mu da tajnikovo službo, ako bo za njega agitiral, in on v starešinstvo izvoljen; ako bi mu pa tega ne bilo mogoče, dá mu odškodnino za njegovo delo in trud. Gosp. V. T. je dobro agitiral in zaradi tega je bil A. L. v starešinstvo izvoljen, in dne 21. septembra p. l. za župana izbran, gospod V. T. je mirno čakal, da g. novi župan svoje zagotovilo społni, ker pa tega ni hotel novi župan, zato ga zdaj V. T. za odškodnino po sodniški poti tirja, izid razsodbe v Vašem cenjenem listu pozneje objavim, ako ga boste hoteli sprejeti. *)

Službo tajnika je novo županstvo oddalo prvemu podžupanu, da ni bila v občini javno razpisana. Ogljed živine in mesa je radovoljno prevzel novi župan, ker je uže dolgo poprej hrepenel po tej službi in prejšnjemu ogledu vedno nasprotoval, dokler mu je službo prevzel.

Hitimo dalje. Uže mnogo mesecev je minolo, kar je bil novi župan izvoljen, mislili so nekateri občinarji, da koj nam vdobi duhovnika, a prevarali so se in motili, cerkev je bila še vedno zaprta brez duhovnika, občinarji so bili vedno bolj nevoljni ter vedno župana i starešinstvo silili, naj preskrbe duhovna; še le po silnej prošnji občinarjev sta vendar šla župan in eden podžupanov v Gorico prosit visoko čestitega škofa, da bi nam dal katerega svojih duhovnikov, ali pa nasvetoval katerega boljših v pokoji, prošnja je bila uslišana.

Dne 7. decembra min. l. je prišel k nam v začasno službo čestiti gospod Juh sprejet od županstva, starešinstva in občinarjev z veliko čestjo in radostjo, vsi občinarji smo bili zelo zadovoljni s tem gospodom, ker je v resnici pravi dušni pastir, želja občinarjev je bila, da gospod tukaj ostane.

Župan in starešinstvo pa sta za to premalo skrbeli. Uže se je mnogo po občini govorilo, da nas gospod zapusti, vsi oni pa, ki bi imeli skrbeti in prositi, da bi ne šel gospod od nas, roke so križem držali.

Dne 5. t. m. na vse zgodaj so prišli 4 vozniki iz Temnice po gospodovo blago, hitro ga na voze naložili, in šli so. Po občini je bilo vse tiho in žalošno, bliža se poludne, čas, v katerem je imel gospod nas zapustiti, a pri odhodu gospoda Juha ni bilo videti ni župana ni starešinstva; le bivši župan, ki vedno rad skaže čast, komu gre, in nekateri možje iz starega starešinstva so gospoda spremili do stanovanja g. Štoka in pri gospod Štoku za srečen odhod kozareček dobrega terana nalili in na zdravje gospodu Juhu trčili. Dutovljanski.

iz Dornberga 10. aprila.

(Tržaški Tramway in »Soča.«) Kedo je pisal zadnji dopis iz Dornberga v »Soči«, to je pri nas javna tajnost. Ta gospod je le v duhu potoval skozi železna vrata in prav tako se čudil v duhu lepemu razgledu. No, mi nemamo nič proti temu, fantazija je lepa stvar in kedor jo obrne na pesništvo, utegne, ako je nadarjen, koristiti leposlovju; to vam je lepa duša; ako pa kedo svojo fantazijo, včasih tudi nekoliko razbejleno po Noe-tovej iznajbi, rabi le za grajanje in intrigo; ali je tudi tak lepa duša? Pa vendar, saj se Vam vedno smehlja v obraz ta blaga dušica in včasih, kadar mu je razbeljena fantazija, igra mu celo solzica v očeh. Dopsinika »Soča« torej ne smemo jemati tako ozbiljno; nekaj je bil pač pravi Atila ter po-

*) Res lepa stvar to; kaj uže naši kmetje posnemajo Kaminskega? Takega postopanja ne moremo zadosti gratiati in bi priporočali dotične celo političnim gosposkam, da tem ljudem nekoliko stopijo na prste.

Ured.

»Meni? Jasen!«

»Hm... Naposled morate vi to boljše vedeti.«

»Vas glava boli?« vpraša Aleksandra Pavlova

Darjo Mihajlovno.

»Ne... C' est nerveux.«

»Dovolite,« začne zopet Pigasov. »vaš znanec gospod baron Muffel... tako se menda zove?«

»Uprav tako.«

»Gospod baron Muffel se havi s politično ekonomijo, ali tej zanimivej nauki je posvečen le čas od-mora, ki mu od zabav in službenih poslov ostaje?«

Rudin pogleda pozornost na Pigasova.

»Baron je v tej stvari diletant,« odgovori mirno, a zarudi povsem; »toda njegova razprava je polna istine in zanimivosti.«

»Ker razprave nepoznam, tudi se z Vami prepirati ne morem... Ali dovolite mi vprašanje: je-li delo vašega prijatelja, barona Muffel-ja, osnovano na podstavi razsojevanja v obče ali na faktih.«

»O njem so i fakta i razsojevanja na faktih osnovana.«

»Dobro, dobro. Opazujem, da po mojem menenji... no kadar bode prilika, porečem tudi jaz katero: tri leta sem prebil v Derptu in se preveril, da so vsa tako imenovana občja razsojanja, hipoteze, sisteme... oprostite mi, jaz sem s kmetov doma in resnico v brke povém... vse to ni za nič. Vse to je golo umovanje — s katerim se ljudem tmína na oči vlačí. Dejanj, gospoda moja, dejanj trebej.«

»Res!« reče Rudin. — »No, ali treba je tudi smisel dejanj razložiti?«

»Občja razsojevanja?« nadaljuje Pigasov, to je moja smrt, ta občja razsojanja, promotranja in ukrepanja! Vse to je osnovano na tako zvanem uverenji; vsak razlaga svoje uverjenje po svoje in še tolačenja dá, naj se s tem nosi.«

Pandalevskij se je zajel smijati.

(Dalje prihodnjíč.)

»Sedite... vrlo mi je drago,« izpregovori Darja Mihajlovna in ga predstavi društvu, a potem vpraša, je-li on tú domač ali od kod drugod semkaj prišel.

»Moje posestvo je v T...ej guberniji,« odgovori Rudin, kdobuk na kolarih držáč »tú še nisem dolgo. Semkaj sem prišel zavoljo raznih poslov a v okrajnem mestu imam stanovanje.«

»Pri kom?«

»Pri doktorju. To je moj stari znanec še iz vseučilišča.«

»A pri doktorju... Čast mu, on umeje svoj posel. A z baronom ste tudi uže dolgo znani?«

»Zadnje zimo sem se seznanil z njim, ter v njegovej hiši teden dni ostal.«

»Baron je pameten človek.«

»Da.«

Darja Mihajlovna dene svoj lepo parfimirani robec pod nos.

»Vi služite?« vpraša ona.

»Kdó? Jaz?«

»Da, vi?«

»Ne... Jaz sem se službi odpovedal.«

Nastalo je molčanje.

»Dovolite mi vprašanje,« začne zopet Pigasov, obrnovši se k Rudinu, »vam je zadržaj tiste razprave, katero je gospod baron poslal, poznan?«

»Da.«

»Ta razprava se tiče oinošaja trgovine... ali ne, ampak obrtnosti k trgovini v naše domovini. Tako se mi zdi, da ste Vi rekli, Darja Mihajlovna?«

»Da, o tem razpravlja,« odgovori Darja Mihajlovna i nasloni glavo na roko.

»Jaz sem, to je res, v teh stvarih slab sodec,« nadaljuje Pigasov, »no reči moram, da se mi uže sam naslov vidi neobičen... kako naj bi to bolj delikatno rekel?... neobično tamen in zamršen.«

»Zakaj se Vam zamršen vidi,«

Pigasov se nasmehlja in brzim okom Darjo Mihajlovno pogleda.

»Ali je mar vam jasen?« reče, obrnovši se k Rudinu.

Načrt tržaškega Tramway-a.

Uže pred več časom smo prinesli vest o načrtu ravnatelja tuk. voznega društva, inženirja Schmidt o zgrajenju Tramway-proge s paragonom iz Trsta skoz Tržič, Gradiško, v Gorico, Ajdovščino in Vipavo s postransko progo iz Ronk v Cervinjan: dostaviti nam je denes, da je omenjeni gospod Schmidt uže prosil ministerstvo za dotično koncesijo na 6 mesecev in da so mu uže tudi nekda stavljena na razpolago potrebna novčena sredstva.

Da naši čitatelji lažje razumé dotični načrt, podajemo jim geografično sliko dežele, katero ima zvezati ta Tramwayska črta, na kateri je proga natančno zaznamovana; a omeniti moramo tudi, da se je na potezovanje nekaterih veljavnih osob ta črta, kolikor zadeva vipavsko dolino, zdatno spremenila, kajti v začetku je bilo projektirano, da pojde Tramway skoz Šempas, Črnice v Ajdovščino, kakor je to na sliki razvidno, a po spremenjenem načrtu pojde Tramway iz Gorice v Šempeter, Bukovco, Prvačino, Dornberg, Batulje, Vrtovin, Potoče, Dobravlje, Cesto, Ajdovščino, Log v Vipavo. Dostaviti nam je tudi, da je ta proga še le začetek obširne mreže tramwayske komunikacije, ki ima polagoma zvezati mej soboj vse glavne kraje Furlanskega, Primorskega in Kranjskega.

O koristi Tramway-a na hlapnam skoraj ni treba zgubljevati besed; on je povsod, koder teče, povzdignol obrtnijo in promet in se je posebno v zgorenjej Italiji, koder zavzema proga uže nad

1000 kilometrov skazal jako koristen za lastno podjetje in za občno blagost. Koristi pa omejnjeni načinu prometu še posebno Trstu v takej meri, da se denes niti ne da preračunati. Dobra misel je bila uže ta, da je začetek novega Tramway-a v sredini mesta, Piazza dei negozianti, kar je za odpotujoče in pripotujoče velike koristi. Črta gre najprej tik morskega brega, po cesti v Miramar, v Barkovlje, kateri tržaški izletovni kraj bi potem še veliko več delal, nego

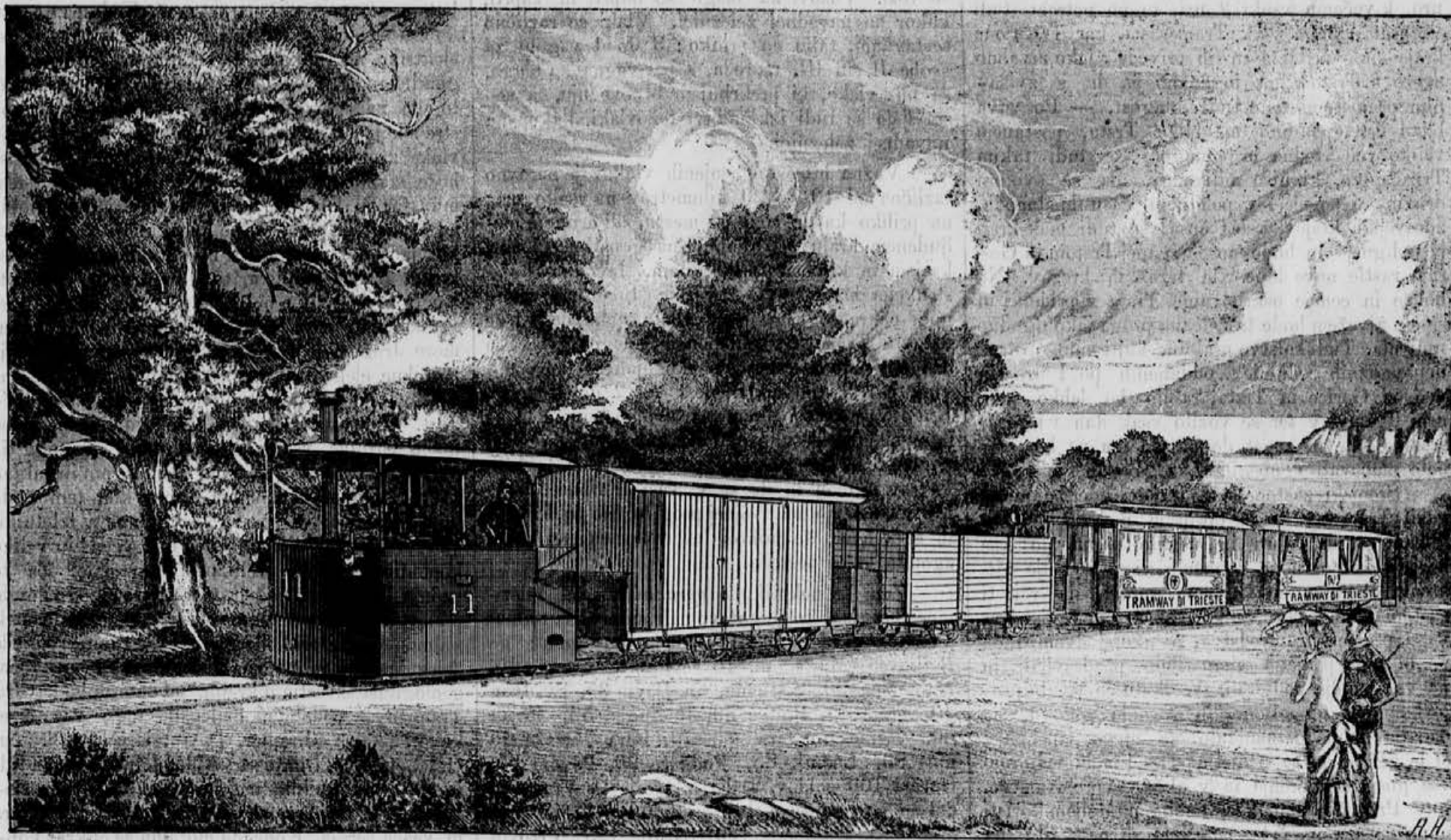
lepša točka na jadranskem morju bi bila ob nedeljah prenapolnjena in tujcem lahko vsako uro za malo denarja pristopna, mej tem ko zdaj tak izlet sega uže preveč v žep. Od Miramara pojde črta za hlevi grada in za parkom mimo takozvane »Villa Brandi«, potem vedno tik morja do Sistjane. Cesta ob morju drži, kakor znano, le do Miramara, od Miramara naprej mora Tramway napraviti novo cesto na lastne troške, a podjetje Tramway hoče cesto tako zgraditi, da

ostane prostor tudi za druge privatne voze, v kateri zadevi se uže razgovarja z vlado, s čem bi se tudi vsem onim pešcem in voznikom, ki morajo zdaj voziti skoz Prosek, pot zljajšala in skrajšala. Pot od Miramara do Sistjane bo tako romantičen, kakor malokateri v Avstriji, zanimiva pa posebno ta cesta, ker bo pod Sistjano vdobljena v živo skalo; a ta cesta tudi povzdigne vrednost zemljišč in hiš v onih krajih, kder pojde mimo. Od Sistjana bode držala ta cesta do devinskega grada, te krasne točke na jadranskem morju, kar bode na vsak način tudi velika sreča za Devin, ker Tržačani se bodo ob nedeljah v velikih tropah ustavljali v Devinu in mnogi bodo tudi čez poletje pošiljali svoje družine v ta prijazni divje romantični morski kraj. Iz Devina se bo polagoma vzdigovala ta cesta proti Sv. Ivanu in tam pojde mimo reke Timave, ki uže ob izviku nosi večje ladije in goni velik mehaničen mlin. Ne daleč od tukaj je manj znano Doberdobsko jezero; vse te točke vsled Tramwaya

dela uže zdaj in bi postal v kratkem močno tržaško predmestje in skoraj gotovo bi potem tam nastale one velikanske morske toplice, o katerih se govori in piše uže toliko let. Ko'liko bi potem pridobil tudi Miramar, ta morda naj-

polagoma vzdigovala ta cesta proti Sv. Ivanu in tam pojde mimo reke Timave, ki uže ob izviku nosi večje ladije in goni velik mehaničen mlin. Ne daleč od tukaj je manj znano Doberdobsko jezero; vse te točke vsled Tramwaya

Vlak Tramway-a s hlapnom.

bolj ožive. Važno je tudi to, da pojde Tramway tik Tržiških svetovno imenitnih toplic in da se potem ne bode treba bolnikom vezati na mestice Tržič, kder je za dosti denara malo komforta; ampak da bodo bolniki lahko stanovali tudi v Sistjani, Devinu in celo v Trstu in vendar se lahko vsak dan kopali v Tržiču. V Tržiču preide črta na ono planjavo, (takozvani teritorij) od koder dobiva Trst mnogo potrebnega živeža

in zavije mimo važnih večih krajev, kakor Ronke, Fojan, Zagrad in Podgora; to so kraji, v katerih prebiva jako marljivo ljudstvo, in kder je uže prav dosti različne obrtnije. Gorica je konec te prve črte; to mesto bode tako zvezano ne le s Trstom, temuč tudi z vsemi glavnimi kraji Furlanije, vsled česar se mora mej temi in Gorico razviti prav živahen lokalni promet, kateri je na vsak način velik činitelj v gospodarskem

zmislu ter more goriško deželo povzdignoti na višo stopinjo blagosti. Druga črta (okolo 36 kilometrov) je ona iz Gorice v Šempeter, Bukovco, Prvačino, Dornberg, Batulje, Vrtovin, Potoče, Dobravlje, Cesto, Ajdovščino, Vipavo. Kako važna je ta črta skoz rodovitno in obrtno dobro razvito vipavsko dolino, vidi se uže iz tega, da so različna društva in inženirji uže večkrat merili železniško črto, katera bi vezala

vipavsko v Gorico in Sv. Petrom, a vsi ti projekti so se spodteknoli ob denarnem prašanju. Kakor smo uže pisali, razvita je obrtnija posebno v onih krajih vipavske doline, kder teče reka Vipava; a ta vodna moč še ni tako izkoristena, kakor bi mogla biti, temu je tudi krivo pomanjkanje dobrih in cenih prometnih zvez in gotovo je, da se po novem Tramway-u obrtnija v vipavske doline še zdatno pomnoži, ter da Vipavci tudi s to črto dobé spodbujo, da bodo še več raznih pridelkov pridelovali, ker lahko jih bodo izvažali v Trst in druge kraje. Ni pa misliti na to, da bi po ložjem prometu dežela postala robna tujstvu, vsak tujec, kateri bi se naselil, moral bi v prvej vrsti računati z *domaćim ljudstvom*, in ako se tudi naseli, mora se poprijeti jezika, šeg, navad domačega ljudstva. O tem imamo dosti skušenj na Kranjskem, kder so potomci *karnjelskih* posameznih naseljencev postali najboljši, najgorečejši domačini. Vipavska dolina ima torej po Tramway-u pričakovati le koristi, a on more škoditi le posamezniku, občne koristi pa odtehtajo vse koristi posameznikov, katere ne hodijo v poštev v takih slučajih. — Tretja črta je ona iz Ronk skoz Bejan, Pieris, Paprijan, Villa Vicentina v Cervinjan, kateri zadnji kraj ima veliko trgovsko važnost, ker je po reki Avši zvezan z morjem in ima uže zdaj velik pomorski promet. Vsi kraji dolnje Furlanije (Bassa) pa so jako rodovitni in ondotno prebivalstvo je marljivo ter izvažá uže zdaj vse polno pridelkov v Trst. Kako se pa tam še le razvije obrtnija in kmetija, kadar bode Tramway po nizkej ceni jako hitro posredoval promet!

Občne koristi po Tramway-u.

Po tem, kar smo uže rekli, hočemo v kratkem navesti vse koristi, katere bi nastale Trstu in sploh Primorskej po projektu gosp. Schmidt-a.

Pred vsem je treba poudarjati hitro in pomnoženo zvezo Trsta z vsemi kraji, kateri stojé na omenjeni črti, kajti iz Trsta bode vsako uro, k večjemu vsaki 2 uri, in po potrebi tudi večkrat odhajal vlak Tramwaya, kar Trstu one kraje silno približa in jih privede v jako živahno zvezo s Trstom, no in znano je, da s zvišanim prometom raste tudi blagost. — Posestva blizu črte, posebno one bliže Trsta, postanejo veliko več vredna in omogoči se tudi takim Tržačanom, ki niso milijonarji, da se svojimi družinami poiščejo v poletnem času hladnejših, zdravejših krajev, vsled česar se tudi mali kraji povzdignejo in bodo posebno mej Trstom in Gorico rastle nove lepe vile tržaških krezov. Na boljše in ceneje oskrbovanje Trsta s pridelki in sploh živežem bode ta železna proga jako ugodno uplivala. Tudi šolstvo pridobi, kajti mnogo otrok nenremožnih roditeljev, oddaljenih po 1 uro in več od Gorice in Trsta, rabilo bo lahko jako ceni Tramway ter se vozilo vsak dan v mestne srednje šole in zopet domu, da jim ne bo trebalo plačevati v mestih dražega stanovanja.

Srenjski zastopi onih krajev, kder bo mimo vozil Tramway — in takih je nad 80 — poklicani so, da dobro in vestno preudarijo vse koristi, katere bode donasalo novo podjetje njihovim občinam, in ker smo gotovi, da vsi ti zastopi spregledajo veliko važnost in korist novega prometnega sredstva, ni skoraj dvomiti, da ne bi tega podjetja simpatično pozdravljali in na vse kripilje podpirali. V Trstu je bil ta projekt sprejet simpatično, in ker je gotovo, da denarja ne bode manjkalo za njega izpeljanje, je le želeto, da to podjetje po vsej moči podpirajo vse gosposke, srenje in v občne vse prebivalstvo.

Predložili smo zdaj našim čitateljem koristi nove železnične črte, potrebno se nam zdi, da jih seznanimo zdaj tudi z načinom, kako se bode gradil, oskrboval, vzdrževal, kako in po kakej ceni bo vozil ta »Tramway«. Kar se tiče gradbe, moremo čitatelje zagotoviti, da se gosp. Schmidt bavi z največjo pridnostjo s prvimi deli, merjenjem, načrtom itd. nove proge in bode to vse dovršeno v dveh mesecih, da se potem ves načrt z obširnimi poročili predloži ministertvu trgovinstva, v katerega področje spada ta stvar, da ga ono odobri. V interesu dobre stvari

ni dvomiti, da se raznovrstna pogajanja z oblastnijami, občinami, privatnimi osobami itd. hitro izvrše, tako, da bode mogoče začeti z *grajenjem* vseh 3 črt uže v tem letu. Delo bo trajalo 8 do 10 mesecev. Kakor uže znano, ne bode treba posebne podlage, kakor pri železnicah, take podlage bodo potrebne le tu in tam izvanredno, kder so posebne naravne težave, obče pa se bode nova železnica posluževala uže obstoječih cest, v čem se te baže železnice bistveno ločijo od drugih železnic. Na novo se bode gradila, kakor smo uže omenili, le črta mej Miramarom in Sistijano, kder bode gosp. Schmidt vse svoje sile rabil v to, da zgradi tako lepo in široko cesto, da bode rabljiva tudi za druge voznike. Železna črta je projektirana na enojne ozke kolesnice (eingleisig, schmalspurig) s potrebnimi menjali za srečajoče se vlake. Širokost ceste mej eno kolesnico (šino) in drugo je 90 centimetrov, mej tem ko znaša navadna širokost na pravih železnicah 143 centm.

Teškoče, katere bodo tu in tam, kder gre cesta v hrib, bodo močne mašine z lehkoto premagavale in bo Tramway lahko premagaval v hrib taka povišanja do 5% (1:20) in ovinke (kurve) do 20 metrov šestara (radius).

Kar se tiče voznih sredstev, naj bode omejeno, da bodo lokomotive podobne temno po-barvanim vagonom, v katerih bodo skrite vse mašine in prostor za kurjavo, tako da zgine vsak pomislek, da bi se konji plašili. Konji se prav hitro navadijo na te mašine, katere delajo popolnoma mirno in tam, kder uže obstoje take železnice, ne ve statistika o nobenih posebnih nesrečah, katere bi se bile zgodile vsled splašenja konj zaradi srečanja tacihih vlakov. V ostalem pošiljajo gospodje, kateri imajo ekvipaže, svoje čile konje nekolikrat na tako železno cesto, da se privadijo Tramway-u. Vagoni za ljudi so podobni dosedanjim tramwayskim vagonom in so spredaj tako odprti, da more popotnik uživati naravne lepote krajev, po katerih se vozi. Vozovi za blago so odprti in zaprti, kakor na navadni železnici. Vlaki se različno sestavljajo, tako na priliko: 3 do 4 vagoni za osebe II. in III. razreda, s par vagoni za blago, za one vlake, ki prekrbujejo brzovožnjo, a sestavljajo se tudi izključljivi težovlaci, kakor na navadni železnici.

Vožna hitrost omenjenih vlakov je naravno različna od 10 do 20 kilometrov na vsako uro; na priliko kadar vozi po mestu, ali drugem obljudenem kraju 10 kilom., na prosti črti mej krajem in krajem pa 20 kilom. Izvrstna konstrukcija hlaonov in zavornic (Bremsen) omogoči nakratno ustavljenje vlaka, tako da je laže ustaviti Tramway s hlaonom, nego pa kako drugo vozilo s konji. Po skušnjah se more tak vlak ustaviti na oddaljenost od 2 do 4 metre. Kako varno vozi Tramway s hlaonom celo po jako obljudenih nlicah, nam kaže to, da vozi po mestu Prato v Italiji po nekeji ulici le 4.35 metrov širokej in da se v vasi Fornace blizu Milana križajo na dvojnej progi vedno po 4 vlaki, in se vendar še nikoli ni v omenjeni ulici zgodila kaka nesreča.

Zdaj še nekoliko o *opravištvu* te železnice. *Voznina*, to je gotovo najzanimivejša točka: Voznina v vagonih III. razreda bo stala: do Barkovelj (Martelanc) 10 soldov, v Miramar 15, Nabrežina 30, Sistijana 35, Devin 35, Sv. Ivan 40, Tržič 45, Ronke 50, Redipulja 55, Fojan 60, Zagrad 65, Gradiška 70, Fara 75, Gmajnica 80, Ločnik 85, Podgora 90, Pevma 95, Gorica 100 soldov. Dalje iz Gorice v Vipavsko dolino do Šempetra 105, v Bukovco 110, Prvačino 115, Dornberg 120, Batulje 125, Vrtovin 130, Potoče 135, Dobravlje 140, Cesta 145, Ajdovščina-Šturje 150, Log 160, Vipavo 165 soldov. Torej bo voznina tako urejena, da znese od ene postaje do druge 5, če je nenavadno oddaljena, k večjemu 10 soldov. Na postranskej črti Ronke-Cervinjan bo ta le voznina: Iz Ronk do Beljane 5, do Pieris-a 10, Paprijana 10, Fimucello 15, Villa Vicentina 15, Škodovaka 20, Cervinjan 25. Voznina v II. razredu bode primerno viša, kar pa nema za

nas Slovence posebne važnosti. Voznina je torej jako nizka, posebno ako se pomisli, da bo človek lahko vsako uro odpotoval.

Vlaki bodo blizu tako-le odhajali, namreč iz Trsta: Ob 5. uri zjutraj ob 7, 9, 10, 11 uri predp. in 1, 2, 3, 4, 5 in 6 uri zvečer; umeje se, da se po potrebi vlaki tudi pomnože in da se za cela društva napravijo tudi posebni vlaki po še nižjej ceni.

No, in zdaj smo v vagonu in se peljemo. K večej komoditeti občinstva bode *konduktor* *vozne liste* prodajal še le v vagonu, kadar bode vlak uže šel. Vlak se more ustaviti na *vsakem mestu*, kder le hoče kak voznik vstopiti ali izstopiti.

Glavno podlago za uspeh Tramway-a je iskati v primerno majhnem trošku za cesto in pa v jako priprostem oskrbovanju vsega podjetja. Na vsej črti ne bode niti enega dražjega kolo-dvora. *Svoje postajevođe* bo društvo jemalo iz *ljudstva*; v vsakej vasi si poišče kacega inteligentnega gostilničarja, kateri bode, kakor v Italiji in drugod, vožčim se brezplačno odpiral sobo za čakanje; ta postajenačelnik bode tudi prejemal blago za odpošiljatev po Tramway-u i bode zato dobival primerno provizijo. Po tem načinu bode opravištvu vse črte jako po ceni. Blago za brzovožnjo bo sprejemal vsak vlak, za navadno vožnjo pa bodo težovlaci prejemali blago večkrat po dnevu in se bode blago prejemniku izročevalo precej isti dan, ko dojde. In zdaj, koliko časa bode trajala vožnja, ako se vzame za podlago 20 kilom. na uro? Do Barkovelj 15 minut, v Miramar 32, v Devin 60, v Tržič 84, v Zagrad 128, v Gorico 192, v Ajdovščino 300, in Vipavo 331 minut. Torej iz Trsta v Vipavo k ljubemu velikemu ovinku, v 5 $\frac{1}{2}$ urah, tako sicer, da bo oni, ki bo v nedeljo ob 5. uri zjutraj sedel na Tramway ob 10 $\frac{1}{2}$ uri v Vipavi, in če se iz Vipave zopet odpelje v Trst ob 6. uri pop., bode ob 11 $\frac{1}{2}$ uri po noči zopet v Trstu.

A dozdej smo govorili le o Tramway-u, katerega ima voziti parna moč. Kedo pa ne zna, koliko se dela v novejšem času na to, da se elektriko ne rabi le kot svetilna, temuč tudi kot gonilna moč. Da to niso šale, dokazuje nam uže to, da namerjava južna železnica vpeljati na postranskej črti iz Mödling-a v Brüll pri Dunaju vlake z električno gonilno močjo, prav tako se hoče služiti elektrike železnica iz Linca v Kremsmünster in letos se bodo na električni izložbi na Dunaju delale obširne poskušnje z elektriko kot motorno močjo. Da bo sčasoma, ako se elektrika izkaže rabljiva, tudi to društvo rabilo te moči, to je toliko bolj gotovo, ker ta črta gre vedno poleg dveh rek, Soče in Vipave, kateri more društvo z lehkoto izkoristiti za napravljanje potrebne elektrike. Gosp. ravnatelj Schmidt ima tudi v tem pogledu svoje dobre ideje za bodočnost. Gotovo je, da bode društvo imelo vsled nizke voznine, vsled hitrosti vožnje in pogostih vlakov prav dosti posla ne le z blagom in takimi vozniki, ki hodijo po svetu v opravkih, temuč, da bode Tramway še posebno rabili mnogi izletniki, katerih število se bode vsled nizke cene in velike komoditete gotovo velikansko množilo. Za te zadnje, katerim nova železnica odpre mnogo novih, prekrasnih krajev, izda vodstvo te železnice nek »almanah«, kateri bode obsegal vse zanimivo gjedé železnice same, potem historična, geografična, geologična izvestja o krajih, po katerih bode vozil Tramway s podobami najlepših točk vse črte, kakoršne so: Miramar, Devin, kopelj v Tržiču, Oglej, Gorica, Dornberg, Ajdovščina, Vipava itd. in sicer v 4 jezikih, mej katerimi bode tudi slovenski. Za ta almanah so uže pridobljena dobra in večča peresa. Konečno morama še enkrat konstatirati, da je nov projekt ne le v Trstu, temuč tudi v najdaljših krogih vzbudil živo zanimanje, da se zanj zanimajo tudi mnogi slovenski krogi, vsled česar se nam je zdelo potrebno, spregovoriti o projektu v obširnejšem spisu, h kateremu nam je sam oče projekta na razpolaganje postavil vse potrebne točke, ter nam zagotovil, da nas bode tudi v bodoče o napredku stvari točno obvestoval. (Preskrbel nam je tudi slike. Zemljevid je kopiran po generalštabskej karti.)

žigal po soškej in vipavske dolini, ustavljal je kleanje kos, uničeval prijatelje koz, grmelo in treskalo je iz njegovih očij; a zdaj je postal tiha vela mamica, in tako mine vse na svetu. Mož si zdaj želi miru; a da bi ga zdaj vznemirjal vrisk hlapona, ta grda spaka »Tramway«, ta peklena iznajdba, to bi bilo vendar preveč in pregnalo bi ga iz mirnega, idiličnega kota dornberškega. Da bi Tramway naše črešnje vozil! Ne boš Jaka! In ta šentana obrtnija; ona ni za naš »fulk«; mlinarjev, fužinarjev imamo tako uže preveč, imamo tudi »pekel«, v katerem prebivajo pravi coprniki, rogači, naj se tem zdaj pridruži še črug peklenišček »Tramway«, brrr! Pa da bi bil uže pravi Tramway, kateri vozijo konji; a to bo druga pošast, vozil bo »lukamatija« in piskal bo, pa naši »lošedje« se bodo plašili. Le Tramway-a ne v našo dolino, rajši don Klišota, da bo naskakoval naše pregrešne mline in fužine! Našega dopisnika fantazija je velikanska; on uže zdaj vidi, kako naz bo Tramway nemčuril, on vidi v nas tako slabotne ovčice, da bi nas mogli obzidati s kinetičnim zidom, da v našo vas ne more volka glas. Dokaz, kako fantazijo ima omenjeni dopisnik, tudi je to, da isti dan, ko g. Kocjančič kolavdiral železni most v Dornbergu, ni bilo tukaj žive tuje duše, razen g. Kocjančiča. — Kar piše gosp. dopisnik o nesnagi v Dornbergu, razžaljivo je za vso vas, in ako se res nahaja pri nas kaka napaka, morajo za to poklicani gospodje po prijaznem potu delati na to, da se od strani; surova graja pa ne koristi, le pokvari. *Dopisnik je razžalil se svojo grajo celo našega vse česti vrednega č. gospoda župnika.* Dopisnik naj bi raje pometal pred svojim pragom, njegovo dvorišče je prava luža, ono gnojšče puhti okuženi zrak celo v ono hišo, v kateri bi moralo sicer dišati po vijolicah. Dopisnik naj da v prvej vrsti dober vzgled in potem naj graja druge. — Res je, da čitalnica nekoliko hira, tega pa je kriv dopisnik sam, kateri dela vedno razprtije. Da Dornberg slavi »Slogo« z enim udom, tega je tudi on sam kriv; on bi moral ljudstvo k pristopu v to društvo navduševati, kar pa ne dela. — Tudi sloveče vinarsko društvo hoče črniti — *strep ali pa hudoben mora biti, kdor ne priznava, da dornberško vinarsko društvo je edino na Goriškem, katero je zaradi svojega delovanja, vinarstva in sadjarstva v Dornbergu jako koristno.* Oglejati si vinograd in sadnjak, poskuševalni vinograd, pridí 1. maja k vinskeji razstavi, vedi, da so si letos Dornberčani nakupili nad 80.000 pravih osemdeset tisoč žlahtnih trtnih sajenik (kolči) in sicer te le vrste: nemški in vlaški rizling, rulandec, traminer, portugalka, žlahtnina in vse to bo pravilno nasajeno. Ali ni to napredek vinarskega društva? Ako dopisniku »Soča« ne dopada v Dornbergu, naj gre v gore korenje jest. Gospod dopisnik! svetujemo vam, da ostanete pri svojem kopitu, in da ne škodujete in žalite Dornberčanov, kateri niso tako umazani, kakor jih rišete Vi svetu, in ako bi bili res taki, gotovo ne bi bila najmanjša krivda na Vas. Verujte nam pa, da nas »Tramway« ne pomemči in da ga mi Dornberčani in drugi naši sosede prav želimo, saj tudi »Soča«, katera je prinesla Vaš dopis, v istem listu Vašej misli oporeka v dopisu iz Kanala, v katerem morete čitati: »Mogočen faktor (pomoček) za napredek posameznega okraja so ceste. Kder cest ni, ne more biti prometa in kupčije, kajti troški so v takih krajih za prenašanje blaga večji del preveliki, tako da storijo nemogočo konkurenco z drugimi okraji.« Pravašamo zdaj »Soča«: ali odobrava misel svojega dopisnika iz Dornberga, ali pa one dopisnika iz Kanala? Eno poleg drugega se nekam čudno bere, tako so sodili še celo naši Dornberčani, katere dopisnik imenuje zabite.

Škofjaloka, 9. aprila.
 Dne 31. t. m. so bile tukaj volitve za okrajni cestni odbor. Loška srenja voli 3 odbornike, a dolni selška in poljanska po 2. Razen teh izvolita še deželni odbor in največji davkoplačevalec (tukaj gosp. vit. Strahl) po enega ude. Upanje imamo, da bude ta odbor skrnel za res prepotrebno popravilo ceste v nekaterih krajih, zraven pa tudi žepne davkoplačevalce varoval. — Ker uže o volitvah govorim, naj bude tudi omenjeno, da precej kaže na dopolnilne volitve za srenjski odbor. Pri tej priložnosti se pa prav lahko zgodi, da se sedanjí župan za to čast zanivali. Bog zna, kakega srenjskega predstojnika Loka potem dobi. Toliko varénega, kot je sedanjí, teško. Če tudi je v Loki dosti gospodov, ki bi radi županovali, nam je nositelj od Dežmana zasravanovnih kratkih klavč vendar še najljubši. Morda bi se tudi g. Dežman z njim sprijaznil, ko bi le ta ne bil značajen narodnjak in ko bi hotel Loka natvesti kako »posojilo«, kot ga je nemčurska stranka ljubljani.
 Danes so se začele priprave delati za stavitev novega vodnjaka. Se stroški tega in z onimi novo naročene brizgalnice lahko bi se v mesto napeljala tekoča studenčina, katero bi tudi ognjegascel brez porabe toliko močij v slučajih požara rabili.
 Da so se mestni fantji priprijeli petja, ter uže precej napredovali, omenila sta uže s pohvalo »Slov. Narod.« in »Slovenec.« Se posebno pa se moramo vsi gospodu učitelju petja zahvaliti, ker ima s tem dokaj truda.
 Začetkomu maja dobi tukajšna čitalnica svoje novo, krasno zastavo, pod katero se hočemo zbirati, ter napredovati, ne le v petju, temuč tudi sploh v narodnem zvedanju, katerega še jako potrebujemo.

Domače in razne vesti.

Cesarjev dar. Cesar je podaril občini Anhova pri Kanalu na Goriškem 200 gld. za popravilo mosta pri Plavah.
Odlikovanje. Nj. Veličanstvo je podelilo ravnateljstvu vseh dvornih kobilaru, nekdanjemu vodju Lipenske kobilarne na Krasu in Notranjskem dobro poznanemu g. Ivanu Vieten-u red železne krone III. vrste.

Politično društvo »Edinost«. V četrtek 19. t. m. opoldne bude odborova seja v prostorih »Delavskega društva«, h kateri vse čestite g. g. odbornike in namestnike uljudno vabi: Odbor.

Na Nabergerjevo interpelacijo zaradi kriškin ribičev odgovoril je trgovinski minister, da je dal strog ukaz dotičnim oblastnjakom, naj pazijo, da Chlozzotti ribarijo v postavno določeni daljavi od avstrijskih bregov.

Tržaške novosti. Hrvatski paviljon bude smel stati na starem prostoru samo še to leto; drugo leto ga bude treba opraviti—tako je odločilo mestno starešinstvo.

Cesar je dovolil, da se porabi 100.000 gld. od dohodkov vsakoletne državne loterije za zidanje blaznice za vso Primorsko. Kakor se vidi, utegnemo dobiti v par letih tudi blaznico, kar je potrebno, ker dozdaj niso blazni na Primorskem, posebno pa v Trstu, dobro spravljeni.

Državni poslanci dalmatinski in poslanec Naberger, potem uoa gospodu zbornice, barona Reinelt in Scrinzi, odpotovali so v sredo na Dunaj.

Lloyda uradnik O. R. je šel v sredo proti večeru iz Skeandje. Pride mu nasproti pod hribov nek lepo oblečen gospod ter ga prosí ognja, da prižge cigaro. O. R. nič slabega sluteč, pomoli mu cigaro, a v tem trenotji ga ptujec zgrabi, in mu hoče se silo vzeti uro. Napadeni se brani z vso močjo, nastane huda praska, napadnik potegne nož in ga napadenemu zadere v život, a zadnji se brani obupno in ker je tolovaj najbrže čutil, ali se bal, da kedo pride na pomoč vsled kričanja, urno odnese pete, ne da bi se bil polastil zaželenih ure. — Uradnik O. R., lahko ranjen, šel je potem hitro v plinovo tovarno, kder si je rano obvezal. Tatova ni poznal napadeni in ga torej policija more le slučajno zaslediti. V Trstu ni nikoli zadosti previdnosti!

Te dni je prišel lepo oblečen mladenič v neko tržaško družino in se je predstavil kakor sorodnik sorodnikov iz Amerike, ter ob enem dostavil, da je prinesel iz Amerike vse polno lepih, dragocenih darov, katere ima razdeliti mej tuk. sorodnike. Omenjena družina ga dobro sprejme in dobro gosti dva dni, tretji dan pa zgine gost brez sledu. Pojavil se je zopet v Kopru, kder je neko družino, ki ima tudi sorodnika v Ameriki, prav tako naplatal; tam pa se je še boljše gostil 3 dni; četrta dan pa povabi gostoljubno družino, naj ž gre njim v Trst, da tam razdeli one darove iz Amerike.

Lehkoverni ljudje so se res vkrcali v Trst; tukaj jih je prefriganec peljal do neke gostilne ter jim rekel, naj ga počakajo pred vrati. Čakajo in čakajo; a zastonj; slepar je popihal skoz vrata, ki so držala na stransko ulico. Vrnili so se osleparjeni v Koper, brez lepih darov. Morebiti jo ta slepe ena in ista osoba z napadnikom pod Skeandjo.

Varujte otrok! Vedno so matere tako neprevide, da puščajo otroke na ognjiščih brez vsacega varstva. Enoletni otrok nekega zidarja pri sv. Alojziju št. 306 igral se je sam na ognjišču, zvrne se nanj velik lonec vrele kave, vsled česar se je otrok tako močno opek, da je po hudem trpenju v sredo umrl.

Nesreča. V četrtek 12. t. m. ob 1/2 12 ure dopoldne se je pripetila velika nesreča tukaj pri Sv. Jakobu. — Bivši cirčniški župan, 55 letni trgovec z vinom, prišel je 11. t. m. se zgodnjim vlakom v Trst; najel koj pri velikej kosarni krpico Ivana Dodića in se z njim peljal skoz Katinar, Ključ, Boršt, Boljunc in potem v Dolino vino kupavat. V Dolini je nakupil pri nekaterih kmetih nekoliko vina in dal tam aro, potem se prav s tistim vozom peljal proti Trstu. Ko pride do ulice in kraja, ki se zove »Bosco Pontini«, vrgel je majhen dečko kamen v konja in ga tako splašil, da je začel tako neizrečeno dirjati, da ga voznik ni mogel ukrotiti. Mož, po imenu Andrej Milavec, izvenredno rejen in velik, postaran, vstane in je hotel z voza skočiti, ali joj! on se zgrudi in telebi tako močno na tla, da ni izpregovoril več besedice i je jel močno krvaveti, voznik je tudi padel pa se ni jako poškozodal; konj je pa s vso naglostjo tekel do ulice Sv. Justa, kder so ga nekateri delalci z velikim trudom in tudi ne brez nevarnosti ustavili. Po naključju sta bila dva stražnika koj zraven, tako tudi zdravnik, Dr. Turk, kateri so v zajemno preskrbeli, da so poškozovanca odpeljali v bolnišnico. Milavec ni od tistega časa več izpregovoril besedice, ne bi se bilo vedelo, kdo da je, ako ne bi si bili trudili najti človeka, ki ga je poznal in razjasnil, kako se imenuje in od kod je. Umrl je 14. t. m. ob 1. uri zjutraj v nazočnost svoje hčere ki je prišla z brzovlakom v Trst vsled telegrafičnega naznanila, katero je poslala Slovencem znana krčmarica, gosp. Marija Juzbec.

Oholost. Prišel je denes opoldne gostilničar »al Giardinetto« k predsedniku del. podp. društva ter mu odpovedal uže najeto dvorano za *jutrainsjo veselico*. Prašal je predsednik gostilničarja po uzrokih, kateri so ti le: Gosp. *Rieter*, lastnik senožeške pivovarne in mlin v Palih pri Ajdovščini, je lastnik tudi one gostilne; on je uže zadnje nedeljo ukazal, da sprednja vrata zaradi naše veselice ne smejo biti zaprta in da ne smemo pred vrata prilepiti naših vabil. Da se ne prekladamo, se je predsedništvo udalo temu pogoju. Denes pa je bogati gospod Rieter rekel gostilničarju, da on ne dovolí, da bi naše društvo veselilo se v njegovem dvorani in zažugal gostilničarju, da ga odpusti, ako ho jutre zborovalo naše društvo v njegovej dvorani »al Giardinetto«. Gostilničar je pošten Italijan in ker ima naše predsedništvo več obzira, nego omenjeni bogatin, se je ono radovoljno odpovedalo svojej pravici, akoprem bi jo bilo lahko iskalo pri policiji. Najelo je precej *dvorano v vrtu »Rosettin«*, nasproti dvorani »al Giardinetto«, kder bude jutrajšnja veselica in tako spravilo sebe in omenjenega gostilničarja iz zadreg. Ni treba komentara; slavno občinstvo naj samo sodi ravnanje gosp. Rieter-ja.

Delalsko pod. društvo. V nedeljo 15. aprila 1883 priredi omenjeno društvo v dvorani Rosetti nasproti »Al Giardinetto« veselico s predavanjem, petjem, deklamacijo, igro na citrah in plesom. Spored: 1. pl. Zajc: »U Boj« poje zbor. 2. Predavanje: O poljskih ženskih i njih delovanji na narodnem polju, predava gosp. prof. Mandič. 3. A. Hajdrih: »Slava Slovincem«, poje zbor. 4. Umlauf: »Devi«, igra na citrah g. Prevec. 5. Deklamacija: »Črnogorka«, deklamuje gospodičina Muhova. 6. D. Jenko: »Na moru«, poje zbor. 7. Venček slovenskih napevov, sestavi in igra na citrah g. A. Prevec. 8. Prosta zabava in ples. Začetek točno ob 6. uri zvečer. Vhod iz vrta »Rosettin«. Vstopnica: I. prostori 20 sold., II. prostori 10 sold. Čisti dohodek je namenjen domačej pevski šoli. Radodarnosti niso stavljene meje.

Vojaški davek morajo plačevati vsi tisti, ki niso bili vzeti za vojake, ali so bili od vojakov precej odpuščeni zaradi razmer doma, ali zaradi kesneje pokazale se nezmožnosti za to službo. Ako dotični ne zaslužijo nič in jih vzdržujejo roditelji, morajo zadnji plačati za-nje. Vsi taki mladeniči, rojeni v letih 1835, 1856, 1857, 1858, 1859, 1860, 1861 in 1862, spadajoč pod Trst, morajo se spričevati uradov ali gospodarjev dokazati, koliko zaslužijo na leto in se morajo v ta namen oglasiti, začeni od 20. aprila do 15. maja najdalje, pri tuk. magistratu.

Sodnijsko. Na rekurz Jožefa Perica in J. Mastena iz Vojščice po g. dr. Bizjaku je višja sodnija spoznala, da imata ona dva povnoti troške zaradi obsodbe porotne sodnije toženim in po g. dr. Tonkli-ju zastopanim le gld. 88.50, mesto gld. 205.—, vsled česar se ti pravdni troški zunanjšajo se zaslužkom odvetnikov vred na 168.50 gld. in ne kakor smo mi in drugi slov. časniki pisali, 300 do 400 gld. — Tudi ta trošek je proviok, ker nepotreben!

Policijsko. Čudno! Nobene tatvine uže tretji dan! Bela zastavo nad to rubriko; to je v Trstu velika izjema!

Javna dražba. 25. t. m. se bodo na javnej dražbi pri trž. magistratu oddajala razna zidarska dela za popravilo mestnih vojašnic. Oklicna cena za vsa dela je 3182 gld.

Statistično. Kakor je izračunil nek tržaški večak v statistiki, g. R., bilo je po zadnjem ljudskem štetju v Trstu le 67622 pravih Tržačanov, ki tukaj uživajo domovinske pravice, 53987 takih avstrijskih podanikov, ki nima jo tukaj domovinskih pravic in 20121 podanikov tujih držav, skupaj torej število tržaškega prebivalstva: 141740. Po procentih je v Trstu 48 % pravih Tržačanov 37 % drugih avstrijskih podanikov in 15 % inostrancev, torej se še polovica vsega tržaškega prebivalstva ne more pristojevatí pravim Tržačanom. Mej temi pravimi Tržačani pa je po številjenju Italijanov samih, ki so vtaknili polovico Slovencev v svojo statistično mavho, 26.035 Slovencev, pravih Tržačanov, ki imajo tukaj občinsko pravico in je tudi Nemcev ali Slovencev, ki so se kot uradniki zapisali mej Nemce in imajo tukaj domovinsko pravico, nad 4500; potem takim pridemo do sklepa, da je v Trstu pravih domačih Italijanov le 37000, torej le 7000 več, nego Slovencev z Nemci in nemškutajti vred. Prevdarimo, da so nam tržaški statiskarji pojedli več tisoč Slovencev in pridemo vendar do sklepa, da Italijani prav za prav nemajo tudi gledé števila nič več pravic v Trstu, nego Slovenci. Okoličani pomolite te številke pod nos magistratovcem, kadar vam bodo rekli: »No capisco sciavo!«

Iz Gorice nam pišejo: Pogreb učenjaka profesorja Stefana Kocjančiča vršil se je v terek velikanjsko kakor je bilo pričakovati; — vdeležili so se ga mnogi duhovniki iz vsega Goriškega, iz Istre in Kranjske, vse oblastnji in vsi javni zavodi; tržaški škof, veliki čestitelj ranjcega, bil je zastopan po posebni deputaciji, katero je vodil tržaški kanonik, v. č. g. Sušt, zapazili smo za pogrebom celo židovskega rabina in občinstva mestnega in iz dežele šlo je za pogrebom v našem mestu nenavadno število, kar vse kaže, kako priljubljen in visoko spoštovan je bil ranjki ne le na Primorskem, ampak daleč čez meje naše dežele! Večni mu spomin!

Slovensko bralno in podporno društvo v Gorici priredi v nedeljo 15. aprila ob 7/2, uri zvečer v svojih prostorih na Travniku domačo zabavo s petjem, srečkanjem in govorom. Govoril bude č. g. dr. Gregorič o goriškej ljudskej posojilnici. — Ker bo govor jako važen, pričakuje se od strani g. g. društvenikov obilna udeležba.

Pravda Ragosa se zdaj vrši v Vidmu; sodnija je povabilo kakih 50 svedokov, mej temi več ljudi iz Viška in Ronk v Furlaniji, povabili so tudi načelnika tržaškega policijskega vodstva, dvornega svetovalca pl. Pichlerja — in koga še: Viljema Oberdanka. V Italiji torej ne vedó tega, kar so listi pisali in so ondotne oblastnije imele Oberdanka še vedno mej živimi.

Dr. Andrej Ferjančič, dozda c. k. pristav na Ptuj, postal je namestnik c. k. državnega pravdnika v Rudolfovem. Na Goriškem je ta gospod dobro poznan, ker je bil še kot dijak v vrstah buditeljev slovenskega naroda na Goriškem.

C. kr. okrajnega sodnika Mokronškega g. Ludovika Jenčiča, stanujočega v Ljubljani, našli so 11. t. m. v Zgornji Šišenci ustreljenega v Veljkiem Rakovniku za Rožnikom. G. Adolf Gallé, župan v Zgornji Šiški, dal je svojega nesrečnega prijatelja prepeljati v mrtvašnico v St. Vid, od koder je bil z dovoljenjem pristojnih političnih oblastnij prepeljan v pokopališko kapelo pri sv. Krištofu. Secija je 12. t. m. pokazala, da je bil g. sodnik Jenčič na možjanih in na sruču nevarno bolan in da se je torej brez dvojbe zmešan sam ustrelil. Kroglja je šla skoz desno sence in skoz sredo možjanov do levih senc, kder je obtičala v kosti.

Umorjenemu žandarju Longarju postavili so njegovi tovariši žandarji v Kranjskej na

pokopališči pri Devici Mariji v Polji lep spomenik.
V četrtki zjutraj ob 11. uri odkril se je slovesno in bile so navzočne deputacije vseh žandarmerijskih postaj v Kranjski. v Ljubljani bivažoči c. kr. žandarmerijski častniki, FML. Evgen Müller, kot zastopnik g. deželnega načelnika, deželne vlade svetnik, baron Pascolini-Jurisković, okrajni glavar ljubljanski, pl. Würzbach in jako mnogo občinstva.

Iz Rodika na Krasu se nam piše 11. aprila:
Mesec april nam od ene strani uže nekatere rožice donša, od druge pa jih bože z mrzlim vremenom pokončati, in mrzlemu vremenu pomaga še burja, katere je malokdo vesel; — a te dni smo bili z njo prav zadovoljni, in še hvaležni bi jej bili, ako bi nam bilo mogoče, ker odnesla nam je dosejdajnega našega gojdarja A. Cufar-ja od nas v Divačo z vso njegovo nemško kulturo, katera mu je pri nas malo izdala, če prav je proti milej slovensčini tako nepremišljeno postopal; v izgled bi mu mogel biti čestiti gospod A. Rozehnal, zdaj v pokoji tukaj, prejšnji gojdar, zdaj pa občinski tajnik, kateri je tudi odlikovan od c. k. vlade.

Postojnska jama se razsvetli o Binkoštnih praznikih električno. To je prav in učini velikansk efekt! Zraven električne luči pa bodé tudi navadna razsvetljava.

Vollini shod v Šoštanju. Slovenski poslanec dr. **Vošnjak** je sklical svoje volilce v prijazni trg Šoštanj v Šaleški dolini. Dr. Vošnjak je na shodu svojim volilcem razložil in dokazal, kako so nemški liberalci slabo gospodarili in da še zdaj ne moremo hitro v pravi tir priti, ker je treba za liberalce toliko popravljati. Rekel je, da imajo štajerski Slovenci vse upanje dobiti slovenske srednje šole, in da bo državni zbor še letos o tem sklepal. Zbrani možaki so potrdili vse za svojim poslancem ter mu izrekli, da v njega popolnoma zaupajo, ter se mu zahvalili za njegov trud. Svoje misli in želje pa so izrekli v teh resolucijah: 1. Mi štajerski Slovenci se veselimo, da bodo svetli cesar po leti na poti v Ljubljano potovali tudi skozi naše kraje, in smo volje, častno in z veseljem jih pozdraviti. 2. Mi nočemo nič zveze in prijaznosti imeti s tujimi rogovi in domačimi nemškutarji, kateri pobijajo naše narodne pravice. 3. Štajerski Slovenci hočemo, da se mora naša mladina tudi v latinskih šolah podučevati v slovenskem jeziku. 4. V deželni šolski svet štajerski nemamo nobenega zastupanja. 5. Šolski nadzorniki v naših krajih morajo slovensko znati. 6. Tudi cesarski uradniki v naših krajih morajo vsi slovensko znati. Tudi so možaki poslancem povedali, da uradnije še zmirom vse nemško pišejo. Gospod dr. Vošnjak je obljubil, da na Dunaji vse žile napne, da Slovincem enakopravnost pribori.

«Goriški gospodarski list» je prinesel v zadnji, 3. številki te le članke: 1. O koljatvi v vinogradih. — 2. Napake in njih nasledki pri uzgoji trte po domačem načinu. — 3. Sedaj je čas za nabiranje raznih mrčesovih zalog. — 4. Razstava pitovne živine na Dunaju. — 5. Zasajamo žive plotove ob krajih cest. — 6. Drugi avstrijski zbor kmetovalcev. — 7. Udori.

Današnji list ima v prilogi načrt Tramway-a z dvema podobama.

Dražbe.

V **Tomaju** posestvo Jvana Golja iz Čigina, cena gld. 3932, 10. maja in 12. junja. — V **Komnu**, posestvo Frančiške Svagel iz Stanjele-a, cena gld. 830, dne 17. aprila, 17. maja in 19. junja. — V **Kopru** posestvo Ant. in Iv. Cernaz iz Popetra, cena gld. 669.07, dne 17. aprila, 17. maja in 16. junja. — V **Kopru** posestvo Antona Herman iz Truske, cena gld. 1444.09, dne 16. aprila, 16. maja in 15. junja. — V **Komnu** posestvo Jožefa Marcena iz Koprive, cena gld. 820, dne 16. aprila 16. maja in 16. junja. — V **Kanalu** posestvo Frana Pitula iz Rončine, cena gld. 1040, dne 5. maja, 2. junija in 7. julija. — V **Komnu** posestvo Ivana Petele iz Tomaževce, cena gld. 696, dne 16. maja, 18. junja. — V **Kanalu** posestvo Matija Fabian iz Sveto, cena gld. 763.50, dne 12. maja in 14. julija. — V **Komnu** posestvo Matija Bole iz Hrušovice, cena gld. 694, dne 27. aprila.

Tržno poročilo.

Kava. — Kupčija sopet živahnješa, cené trdne. Prodalo se je 3500 vreč kave Rio po gld. 39 do gld. 56, 1500 vreč Rio lavé gld. 60 do gld. 88, 3000 vreč Santos gld. 45 do gld. 64, 200 vreč Java po gld. 60 do gld. 71.—, 80 fardov kave Moka po gld. 119 do gld. 121.
Sladkor. — Kupčija postala je sopet mlahova, vsled česar se tudi cene pomikajo sopet nazaj. Sladkor v vrečah stane denes gld. 30½, do gld. 31 50
Sadje. — Pomeranč in limonov je došlo dosti, vsled česar je to sadje postalo ceneje. Cena pomerančem in limonom je denes gld. 2 do gld. 5.50. Cena fig je močno poskočila; denes veljajo fige v venci uže gld. 23 do gld. 27.—, rožičev lepih ni; grški veljajo pa gld. 5 do gld. 6. Cvebe in rozine po nespremenjenih cenah.
Olje. — Živahna kupčija, cené trdne. Jedilno gld. 37 do gld. 42, namizno gld. 52 do gld. 67.
Petrolje. — Srednja kupčija; cená manj trdna; denes stane petrolje gld. 10¼ do gld. 10½.
Riž italijanski — gld. 17¼, do gld. 22.—, indijski gld. 11¼ do gld. 12¼.
Domači pridelki. — Maslo prve vrste gre od rok po gld. 97 do gld. 100 in čez. — Fižola cene so nekoliko boljše postale. Denes gre fižol od gld. 7¼, do gld. 13½.
Les — v dobrem obrajtu, kupčija še precej zdatna.
Seno — dobro konjsko gld. 1.60 do gld. 1.90.

Borsno poročilo.

Malo prometa; kurzi so za malenkost pojenjali, a tendenca dobra.

Dunajska borsna

dne 13. aprila.

Žnotni drž. dolg v bankovcih	78	gld.	35	kr.
Žnotni drž. dolg v srebru	79			
Zlata rentna	98		15	
5% avst. renta	93			
Delnice narodne banke	830			
Kreditne delnice	316		40	
London 10 lir sterlin	119		60	
Napoleon	9		48½	
C. kr. cekini	5		64	
100 državnih mark	58		50	

Poslano.*)

Večkrat me kedo vpraša, kako se je stvar zasukala o tistih dveh pekovskih pomagachi, katera sta me prišla 2. marca t. l. v moje stanovanje z vsemi lahonskimi psovkami v pokvarjeni laščini nesramno napadati, bila sta namreč Fl. Mlakar, po domače (Fogo Luigi) in Al. Turel. Ta dva suroveža sta mi kazala neko pismo, rekoč, da sem ga jaz pisal in njima poslal. Upila sta v enomer, da se nisem mogel z njima mirno in možato pogovoriti ter odvrniti od sebe suma. Ker sem bil na svoji časti hudo razžaljen, tožil sem omenjena suroveža sodnji, in bila sta vsak na 12 ur v zapor obojena. To naj bode vsem onim povedano, kateri me vprašujejo o tej stvari. Eden obéh gospodov nema le »uva in testa«, kakor sam pravi, ampak tudi drugi ščurki mu vedno rojé po glavi.
V Trstu, dne 10. aprila 1883.

Anton Lulik.

Javna zahvala.

Preblagorodni gospod **Franč Kalister**, veletržec v Trstu podaril je **25 gld.** za nove orglje v našej farnej cerkvi, za kar mu izreka najtoplejše zahvalo:

Sežansko županstvo.

V Sežani, dne 12. aprila 1883.

Štev. 18.

Razglas.

Dne 21. aprila t. l. ob 1. uri popoldne bode v **Dutovljah** javna dražba, pri kateri se odda predelovanje enega kosa skladovne ceste mej **Škopem in Dutovljami.**

Klicna cena znaša **243 gld.**

Natančnejše pogoje in načrt pogleda lahko vsakedo pri občinskem uradu v **Dutovljah.**

Cestni odbor v Sežani dne 14. aprila 1883.

3—1 Načelnik.

Poziv.

Ker so se do sedaj peki iz Italije, Turčije, Grškega, Dalmacije, Istre in sploh iz naj bolj oddaljenih krajev, celo iz Amerike v potrebi večjih pekov le na kacega mešetarja v Trst obračali pisмено, da je večkrat tak mešetar od poslal kacega, kateri še pekovskega rokodeljstva zmožen ni bil, in gledé tega, da imamo Slovenci obilo večjih pekovskih pomagach v Trstu po vseh delih sveta v službah; naznanja podpisani odbor pekovskega pevskega društva «**Jadranska Zorja**» vsem zunanjim pekom, bodisi v katerem koli kraju svetu, kadar lačejo večjih pekovskih pomagach, naj se blagovoljno obrnóti na podpisani odbor, kateri jim **radovoljno brez vsakega plačila,** preskrbi paštenih večjih delalcev.

Odbor pekovskega pevskega društva **«Jadranska zarja»** Corsia Stadion št. 11. v Trstu

Delalnico

za napravo vsakovrstnega moškega i ženskega perila, je podpisana te dni ustanovila. Izdeluje po primernih cenah najfineja dela vzenja, všivanja, pletenja, nevestine oprave (bale). Naročila od zunaj se bodo točno po najnižjé ceni izvrševala; priporoča se slavnemu občinstvu

Ana Kobal

via Boschello N. 370 v Trstu.

Knjigogotrštvo

Ferdinand-a Rafaelli-a v Trstu na borsnem trgu št. 12.

Podpisani ima v svojej zalogi na prodaj vsakovrstne knjige v slovenskem, nemškem, laškem in francoskem jeziku. lahko se naroči vsak, na izdajo v snopiščih, kateri redno izhajajo. Ker se z vsemi slovenskimi založniki v zvezi, postreže lahko z vsako slovensko knjigo slavnemu občinstvu, zunanja naročila bodo točno izvršena, katerem se najtopleje priporoča

Ferdinand Rafaelli.

Portlandski in Romanski Cement

najboljše vrste i pozmernih cenah renomirane tovarne v Trbovljah (Trifail).

Zastop in zaloga pri

SCHNABL & C.

Via di Carintia 17. 12—7

Zaloga cevi, poljedelskih strojev, sesalk (pump) mašinsko olje, jermene itd.

*) Za spise pod tem naslovom je uredništvo le toliko odgovorno, kolikor mu dotični zakon veleva Ured.

Gospodinja,

v vseh delih izobrazena, dobi stalno službo. Samo prav poštene in dobro priporočene osebe naj se pisмено oglasijo pri gosp. **Ida Kristan v Kopru.**

Nič več kašlja

10—1

Prani čaj

napravljén po lekarničarju

G. B. Rovis, v Trstu, Corso 47 ozdravi vsak kašel, še tako trdovraten, kakor to spričujejo mnoga naročila, spričevala in zahvale, ki dohajajo od vseh strani in pa uspehi prvih tuk. zdravnikov.

Ta čaj je sestavljen iz samih rastlin le čistil kri, ima dober okus in velja en zavoj za 8 dni 60 soldev.

Omenjena lekarna izdeluje tudi pite za prestenje života in proti madrasu iz soka neke posebne rastline, katerih uspeh je velik, posebno pri zaprtem truplu, žlečičnih boleznih itd. in se lahko uživajo o vsakem času brez obzira na dijeta. **Ena škatlja velja 30 soldev.**

Plaster in tudi tinktura proti kurjlim očesom in debelej koži — cena 3 plaštrov za kurja očesa 20 soldev. — **Ena steklenica tinkture 40 soldev.**

Edina zaloga v Trstu v lekarni **Rovis, v Gorici v lekarnah Cristofaletti in Pentoni.**

V tej lekarni govori se tudi slovenski.

LA FILIALE IN TRIESTE

dell' I. r. priv.

Stabilimento Austriaco di credito

per Commercio ed Industria.

VERSAMENTI IN CONTANTI

Banconote:

3½% annuo interesse verso preavviso di 4 giorni
3½% " " " " " " " " 8 " " " " " " " " " " " " " " 30 "

Per le lettere di versamento attualmente in circolazione, il nuovo tasso d'interesse comincerà a decorrere dalli 27 corrente, 31 corrente e 22 Novembre, a seconda del rispettivo preavviso

Napoleoni:

3% annuo interesse verso preavviso di 30 giorni
3½% " " " " " " " " " " " " " " 3 mesi
3½% " " " " " " " " " " " " " " 6 "

Banco Giro:

Banconote 2½% sopra qualunque somma
Napoleoni senza interessi

Assegni

sopra Vienna, Praga, Pest, Bruna, Troppavia, Leopoli, Lubiana, Hermannstadt, Innsbruck, Graz, Salisburgo, Klagenfurt, Fiume Agram, franco spese.

Acquisti e Vendite

di Valori, divise e incasso coupons ½% provvigione.

Antecipazioni

sopra Warrants in contanti 5% interesse annuo franco di provvigione.

Mediante apertura di credito a Londra ½% provvigione per 3 mesi.

Effetti 6% interesse annuo sino l'importo di 2000 per importi superiori rasso da convenirsi.

Trieste, 1 Marzo 1888. (34)

Brez te varstveno znamke, postavno zavarovane. ima se to zdravilo smatrati kot ponarejeno.

Cvet zoper trganje,

po dr. Malču.

je odločno najboljšé zdravilo zoper protin ter revmatizem, trganje po udih, bolečine v križi ter žirih, otekline, otrpnelé ude in kite itd., malo časa čé se rabi, pa mine popolnem trganje, kar dokazuje obilno zahval. Zahteva naj se samo «**cvetu zoper trganje**» po dr. Malču» z zraven stojiščim znamenjem; 1 steklenica 50 kr.

(Varstvena znamka).

Planinski zelisčni sirop kranjski,

izboren zoper kašel, hripavost, vratobol, prsne in pljučne bolečine; 1 stekl. 56 kr. Koristnejši nego vsi v trgovini se nahajajoči soki in siropi.

Pomuhljevo (Dorsch) jetrno olje,

najboljše vrste, izborno zoper bramore, pljučnico, kožne izpuške in bezgavne otekline. 1 stekl. 60 kr.

Anaterinska ustna voda,

najboljše za ohranjenje zob ter zobnega mesa in takoj odpravi smradljivo sapo iz ust. 1 steklenica 40 kr.

Križistilne krogljice, c. kr. priv.,

ne sme bi se v nijednem gospodinjstvu pogrešati in so se uže tisučkrat sijajno osvedočile pri zabasanji človeškega telesa, glavobolu, otrpnenih udih, skazenem želodcu, jetrnih in obistnih boleznih, v škatljah á 21 kr.; jeden zavoj s 6 škatljami 1 gld. 5 kr. **Razpošiljava se le jeden zavoj.** 20—11

Naročila iz dežele izvrše se takoj

v lekarni pri **„samorogu“**

Jul. pl. Trnkóczy-ja

na mestnem trgu v Ljubljani.